

Vesna Pavlaković

Galerija SC, studeni 1994.

BRANKO FRANCESCHI

GLAS U OSAM SLIKA Vesne Pavlaković u Galeriji SC sukus je i graničnik njezina stvaranja, kruna samostalnog izlaganja. Izložbom je zabilježen trenutak u kojemu je autorica karakterističnim načinom svoga rada ostvarila grandioznu skalu, suptilno iskazala počast svojoj inspiraciji i proizvela bar jedno majstorsko djelo. Inspiracija je ciklusa glas koji je Vesni Pavlaković, zajedno sa svojom nositeljicom, simbol idealnog spoja bogomdanog dara, maestralne tehnike i visokih etičkih zahtjeva prema osobnom stvaralaštvu.

U dvanaestogodišnjem radu Pavlakovićeva je razvila svoj potencijal u gotovo svim slikarskim tehnikama. Istovremeno, napustila je poslove koji su joj olakšali egzistenciju i posvetila se isključivo slikarstvu - svojoj vokaciji. Iskreno, predano, sudbinski. Odbacila je sve periferno: privatno, društveno, trendovsko, konformističko. Etičan stav usmjerio joj je kreativni prozor prema najskrivenijim osobnim granicama i rezultirao intuitivnim slikarstvom, slikama koje prikazuju pronađene pa zaustavljene napetosti suprotstavljenih sadržaja u procesu oslobađanja od značenja.

Rad na velikim formatima, ciklus kojih je predstavljen u Galeriji SC, autorica je započela još potkraj osamdesetih. Specifičnu podlogu od jute kaširane novinskim papirom razvila je postupno, uključivši i iskustva restauriranja i pritisak ekonomske nužde. Neučvršćene drvenim kosturom, slike se postavljaju kao ukružene tkanine. Prostor improviziranog atelijera odredio im je najveću dimenziju od 220x180 cm. Na grubu strukturu podloge Vesna Pavlaković odgovara intenzivnim tonovima akrilika. Boje isijavaju u izmjenama rasvjetljavanja i zatamnivanja. Nestalne su poput plamena. Efekt izgaranja postignut je višestrukim taloženjem lazurnih premaza. Iz područja akumulacije boje se prelijevaju u područja miješanja. Tektonski otoci u moru prevladavajuće hladnoplave, zelene te vrela crvene magme zasićene su linije njihovih srazova, prosijavanja novinskog kolaža (podloge) i preslikane, odnosno naknadno nanosene bijele površine hlađenja. Dobiveni

su obrisi likovi rastegnuti do nerazaznavanja. Isto je s potpisom. Prezime je postalo znak, gradbeni dio slike. Riječ GLAS to nije, ona je posvećenje i akcent - racionalni trenutak u elementarnom djelovanju instinkta.

Izložba u Galeriji SC stilski je, ali ne i tematski, vezana uz izložbu u Kuli Lotrščak održanoj u proljeće 1994. godine. Ta je izložba dosada najuspješniji postav Pavlakovićinih djela. Sirova tekstura slika na juti uklopila se u rudimentarnu jednostavnost srednjovjekovne arhitekture. Pažljiv ali ne škrt razmještaj slika ostavio je dovoljno mjesta da se na masivnim zidovima u potpunosti razvije snaga izraza. Krik neshvaćenih, povrijeđenih, poniženih, ali nepokorenih, koji je odjekivao s beskompromisnih slika, nije probio debele zidine. Mediji su bili slijepi i nijemi. U vremenima opće patnje nema razumijevanja za privatnu, ma koliko uvjerljivo poopćenu, bol. Ciklus o Glasu nije se tako organski stopio sa svojim izložbenim prostorom Galerije SC-a. Neadekvatno osvjetljenje refleksijom je prekrilo dijelove slika, postavilo još jednu prepreku između gledatelja i ionako hermetičnog slikarstva, te stvorilo potrebu traženja takvog gledišta pri kojem bi se anuliralo neželjeno blještanje. Naravno, svečanost slika ostaje, kroz njihovo trajanje, nepomućena. Kardinalna slika X najbolje je izdanje Vesne Pavlaković. Vatra promjene, graditeljica svjetova iz Heraklitovih mračnih dubina, zauvijek je fiksirana u trenutku svoje stvaralačko-razaralačke emanacije.

Vesna Pavlaković, diplomiravši na Pedagoškoj akademiji u Zagrebu 1978. godine, završava i Akademiju likovnih umjetnosti u Zagrebu, u klasi profesora Nikole Reisera, 1982. godine. Od 1983. godine samostalno je izlagala, u zemlji i inozemstvu, 23 puta. Kritika je definirala njezin rad po odmaku od generacijskih odrednica osamdesetih godina: od nove slike, apstraktnog ekspresionizma i gestualnosti, upozoravajući na karakteristično za njezinu koncentraciju, na "primarno u mediju slikarstva" (Lj. Domić, 1990.) i "pročišćenost i informelističku tvornost" (T. Maroević, 1994.). Kao karakteristična, primijećena je i njezina ambivalentnost spram figuracije i apstrakcije, koja se tumači kao proces reduciranja, težnja prema bespredmetnosti. I ova najnovija izložba potvrđuje je dosadašnjih ocjena. Vesna Pavlaković očito je na usamljenoj stazi. Nezin horizont neprekidno je kreativno preporadanje, njezina je provalija prepuštanje maniri. S druge strane, njezin prostor za rad već je sada, knjižničarski precizno, pun spremnih i još nepredstavljenih ciklusa vrhunske kvalitete kao i pojedinačnih, meditativno produhovljenih djela.

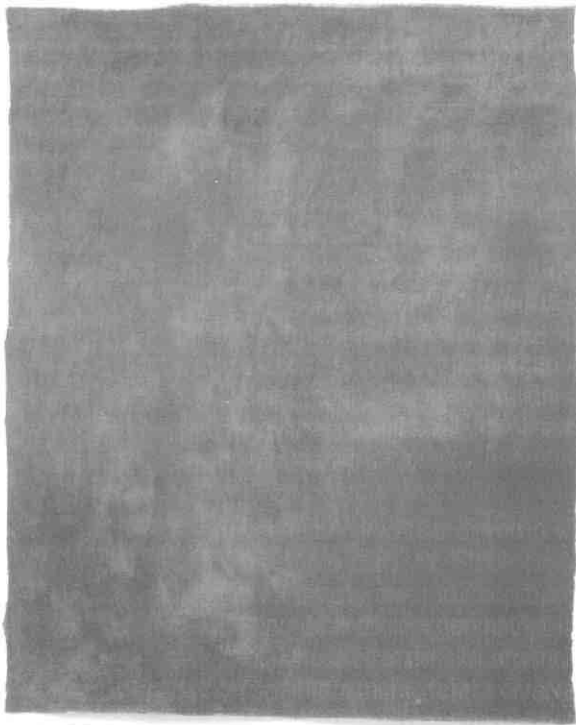
Izložba "Glas u osam slika" bila je otvorena od 2.-19. studenoga 1994. godine u Galeriji SC. Izloženo je bilo devet slika velikih dimenzija cca 200x180 cm, izvedenih tehnikom PVA na novinama na juti, nastalih 1993. godine. Pisac je predgovora kataloga Tonko Maroević, a izložbu su postavile Ljiljana Domić i autorica Vesna Pavlaković.

Summary

Branko Franceschi: "Vesna Pavlaković at the Student Centre Gallery, Nov 2-19, 1994"

This exhibition by Vesna Pavlaković reveals the essence of her work and is her best up to now. It marks the moment in which she has reached a grand scale, proved that she is a refined artist and produced at least one masterwork. Her inspiration in the human voice which eg in a singer can become a combination of divine talent, magisterial technique and highest virtuosity.

The artist began painting large formats in the late Nineteen-Eighties and is now exhibiting eight of them at the SC Gallery. Her specific basic material - burlap lined with newspapers - developed gradually, prompted by her restoration work and by economic necessity. Unsupported by wooden frames, the "pictures" have the shape of stiff textiles. The largest of them was dictated by the size of her improvised studio: 220x180 cm. Her colours move constantly between light and dark, dark and light, like lambent flames.

PVA na novinama na juti, 1993.

Slojevi prostora - Martina Kramer

EVELINA TURKOVIĆ

Poslije izbivanja s domaće likovne scene mlada umjetnica Martina Kramer (r. 1965.) svoje je recentne radove izložila u Salonu galerije Karas u Zagrebu. Zanimljivo je krenuti tragom unatrag i sjetiti se njenih zagrebačkih početaka, slika nastalih neposredno nakon školovanja na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu izlaganih u Galeriji Studentskog centra 1989. i usporediti ih s današnjim radovima, nastalim poslije pet godina života u Francuskoj. Na prvi pogled ovo je nešto sasvim drugo, razlike u idejnoj i medijskoj razradi su velike, ali kao da je začetak njenog osnovnog likovnog interesa postojao već tada.

Površinu slika iz 1989. Martina je dijelila u okomite i vodoravne trake, svaku traku slikala je različitom, lazurno nanesenom bojom, a međusobnim superponiranjem takvih transparentnih slojeva ploha slike razlagala se u sklopove polja raznih dubina i finih kromatskih varijacija. Spona s današnjim radovima u tom je suptilnom osjećaju prozračnog, sjajnog i u promatranju njihovog uzajamnog djelovanja. Danas je taj osjećaj tek dio mnogo slojevitijeg vizualnog razmišljanja.

U međuvremenu u Lyonu u Gallerie l'Ollave Kramerova je priredila samostalnu izložbu slika na daskama. U to je vrijeme od dasaka slagala i instalacije. Nekoliko bi dasaka naslonila na zid, na različitim udaljenostima ili pod raznim kutevima. Preko njih bi povukla široku liniju crnom bojom koja bi obojene dijelove povezivala i stapala s ravninom obojenog dijela zida i poda. Rezultat je vizualna varka; dematerijaliziranje u stvarnosti vrlo čvrstog materijala. Dio ovakvog njezinog djelovanja, u poetičnijoj varijanti, nalazimo i u radovima od crne mat tkanine s tragovima boje, izduženih i izvijenih oblika, priljepljenih neposredno na zid, nastalim za prostor zagrebačke galerije.

Izbjegavanjem objektivnosti slike, eliminiranjem njenog nositelja, a još više oblikom koji podsjeća na oštri rez i crnim materijalom bez sjaja - stvoren je privid bestjelesnosti, perforacije u zidu i otvaranja mračne pukotine. Postavljeni u ulaznom dijelu galerije i na stubištu ovi nas